

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce: X
sídlem X
zastoupen X
sídlem X

proti

žalovanému: **Finanční úřad pro Liberecký kraj**
sídlem 1. máje 97/25, Liberec

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Žaloba na určení nezákonnosti zásahu spočívajícího v neumožnění nahlédnutí do daňového spisu žalobce v úředních hodinách dne 14. 10. 2019 se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Včas podanou žalobou se žalobce domáhá ochrany před nezákonným zásahem spočívajícím v tom, že dne 14. 10. 2019 v úředních hodinách, kdy se žalobce dostavil na pracoviště žalovaného za účelem výkonu práva nahlédnout do svého daňového spisu, mu žalovaný nepředložil daňový spis k nahlédnutí.
2. Žalobce v úvodní části žaloby označené jako „kontext nezákonného zásahu“ vyjádřil názor, že za žalovaného vůči žalobci činí úkony podjaté úřední osoby, což žalobce dovodil ze svých předchozích zkušeností s žalovaným. Nedostatek nestranného rozhodování spatřuje žalobce také u Odvolacího finančního ředitelství. Teprve v závěru žaloby žalobce stručně popsal, že mu dne 14. 10. 2019 nebylo umožněno nahlédnout do jeho daňového spisu, v čemž žalobce spatřuje nezákonný zásah.
3. Žalovaný ve vyjádření k žalobě nejprve reagoval na úvodní část žaloby, kdy popisoval některá žalobcem učiněná podání a postup žalovaného vůči žalobci v různých daňových řízeních, nesouhlasil přitom s názorem žalobce o podjatosti úředních osob. K samotnému tvrzenému nezákonnému zásahu žalovaný uvedl, že dne 14. 10. 2019 ve 13.20 hodin se na pracoviště žalovaného dostavil žalobce se svým zástupcem a sdělil, že hodlá nahlížet do kompletního daňového spisu. Žalovaný v té době vedl s žalobcem vyměřovací řízení za účelem stanovení DPH, a to každý měsíc, doměřovací řízení k dani z příjmů fyzických osob za r. 2015 a 2016, doměřovací řízení ohledně DPH za 2. a 4. čtvrtletí 2016, jakož i další řízení o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím vydaným v doměřovacím řízení na dani silniční, DPH či dani z příjmů fyzických osob. Z důvodu rozsáhlosti spisu nebyl žalovaný schopen bez přípravy žalobci okamžitě předložit k nahlédnutí kompletní daňový spis. Žalobci byl tedy nabídnut termín 16. 10. 2019 a další termín mimo úřední hodiny, které žalobce odmítl. Následně došlo k dohodě termínu nahlížení na 21. 10. 2019. Zástupce žalobce následně oponoval, že nejde o dohodu termínu, nýbrž že jej správce daně určil, v tomto směru tedy došlo k opravě protokolu o jednání ze dne 14. 10. 2019. Dne 21. 10. 2019 se žalobce ani jeho zástupce k nahlížení do spisu bez omluvy nedostavili.
4. Soudu předložený spisový materiál je zejména souborem dílčích protokolů a rozhodnutí vztahujících se k postupům a daňovým řízením vedeným žalovaným s žalobcem. K posouzení tvrzeného zásahu je relevantní protokol o jednání ze dne 14. 10. 2019, z něž plyne, že tohoto dne ve 13.20 hodin se na pracoviště žalovaného dostavil žalobce se svým zástupcem (totožným jako v nyní vedeném soudním řízení) a sdělil, že se dostavil za účelem nahlížení do daňového spisu žalobce. Žalovaný do protokolu uvedl, že protože spis není připraven k nahlížení, „navrhuje

správce daně k nahlížení úplného spisu 21. 10. 2019 do 17 hod.“ Slovo „navrhuje“ bylo v protokolu následně rukou přeškrtnuto a opraveno na slovo „určil“.

5. K projednání věci nařídil soud ústní jednání, neboť z žaloby vyplývalo, že pokus o nahlížení do spisu nebyl učiněn v souvislosti s konkrétním daňovým řízením, v jehož rámci by se žalobce mohl bránit postupu žalovaného žalobou proti rozhodnutí, jímž se řízení končí. Nebylo tedy vyloučeno, že by žalobcem vymezené jednání žalovaného mohlo být za určitých okolností považováno za nezákonný zásah. K jednání soudu se dostavil pouze zástupce žalobce, který zdůrazňoval podjatost vedoucího pracovníka Odvolacího finančního ředitelství vůči žalobci, a tedy i možnou podjatost a vadný postup pracovníků žalovaného vůči žalobci. Nad rámec písemně podané žaloby dodal, že ani v pozdějších případech po 14. 10. 2019 nebylo nahlížení do spisu z důvodů na straně žalovaného uskutečněno. Soud zamítl důkazní návrhy žalobce, neboť pro posouzení věci stačilo vyjít z tvrzení účastníků řízení a obsahu předloženého spisového materiálu. Správním spisem není třeba dokazování provádět, kompletní daňový spis žalobce soud pro posouzení věci nepotřeboval, rovněž by bylo nadbytečné vyslýchat úřední osoby žalovaného, žalobce či jeho předchozího zástupce, nebo provádět zvukové záznamy z jednání žalobce se žalovaným.
6. Podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
7. Podle § 87 odst. 1 s. ř. s. část věty za středníkem, rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
8. Podle § 64 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, se spis člení na a) části podle jednotlivých daňových řízení, b) část týkající se vymáhání daní, c) část týkající se dalších povinností při správě daní, o nichž se vede řízení, d) část vyhledávací, e) část týkající se řízení o pořádkových pokutách.
9. Podle § 66 odst. 1 daňového řádu je daňový subjekt oprávněn u správce daně nahlédnout do částí spisu týkajících se jeho práv a povinností, které označí, s výjimkou části vyhledávací; za stejných podmínek je daňový subjekt oprávněn nahlédnout do osobních daňových účtů vedených v rámci evidence daní o jeho daňových povinnostech.
10. Podle § 66 odst. 4 daňového řádu lze oprávnění nahlédnout do spisu využít v úředních hodinách pro veřejnost, pokud správce daně nepřipustí nahlížení do spisu i v průběhu pracovní doby mimo úřední hodiny pro veřejnost.

11. Z ustanovení § 82 s. ř. s., jakož i z navazující správní judikatury (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2017, č. j. 4 As 117/2017-46, publ. ve sbírce NSS pod č. 3631/2017) plyne, že k důvodnosti žaloby na ochranu před nezákonným zásahem je vyžadováno kumulativní naplnění pěti podmínek. Žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno (5. podmínka).
12. Z judikatury správních soudů rovněž plyne, že nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. není bez dalšího jakékoliv nezákonné jednání správního orgánu, ale musí se jednat o nezákonné jednání dosahující takové intenzity, kterou je již zasazeno do veřejných subjektivních práv žalobce (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2019, č. j. 9 As 138/2019-35).
13. Z tvrzení účastníků, jakož i z protokolu o jednání ze dne 14. 10. 2019, je zřejmé, že žalobce se zmíněného dne bez předchozího ohlášení či objednání dostavil na pracoviště žalovaného se záměrem nahlédnout do daňového spisu týkajícího se jeho osoby, jakožto daňového subjektu. Je nesporné, že dne 14. 10. 2019 žalobci nahlédnutí do daňového spisu umožněno nebylo.
14. Při posuzování, zda je takové jednání žalovaného nezákonným zásahem, však nelze odhlédnout od konkrétních okolností řešené věci. Daňový spis se dle § 64 odst. 4 daňového řádu člení na řadu částí, jejichž počet a obsáhlost se v případě konkrétních daňových subjektů různí. Z předloženého spisového materiálu, jakož i z tvrzení účastníků plyne, že žalovaný v době učiněného pokusu o nahlížení do spisu vedl s žalobcem řadu daňových řízení, což je ostatně skutečnost, která je zdejšímu soudu známa i z jeho činnosti. V takovém případě je zřejmé, že daňový spis žalobce má řadu svazků, pracují s ním různé úřední osoby, a není proto s podivem, že při příležitosti neoznámeného příchodu žalobce k žalovanému za účelem nahlížení do kompletního daňového spisu nebyl spis k nahlédnutí okamžitě připraven. Nelze přehlédnout, že žalobce měl zájem nahlédnout do daňového spisu jako celku, nikoli jen do jeho jednotlivé části týkající se např. řízení o vyměření či doměření konkrétní daně.
15. Postup žalovaného, který nedokázal spis k nahlédnutí připravit ještě tentýž den, ale patrně dle svého vyjádření navrhoval žalobci k realizaci nahlížení termíny v následujících dnech, snad není ideální z hlediska úpravy § 66 daňového řádu, kde se nehovoří o povinnosti daňového subjektu předem se k nahlížení objednat, nelze jej však označit za jednání natolik intenzivně zasahující sféru žalobce, aby je bylo možno označit za nezákonný zásah do žalobcova veřejného subjektivního práva. Nic také nenasvědčuje tomu, že k nepředložení spisu žalobci by došlo z důvodu podjatosti úředních osob vůči žalobci.
16. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2018, č. j. 9 Afs 85/2016-51, může odepření práva nahlížet do spisu představovat nezákonný zásah jen zcela

výjimečně, např. pokud by se jednalo o takové odmítnutí nahlížení do spisu, které by v důsledku zasahovalo do práva na spravedlivý proces, případně o opakované a hrubé porušení pravidel pro zpřístupnění spisu. O takový případ se však v nyní řešené věci nejednalo.

17. Žalobce v žalobě vymezil jednání, v němž nezákonný zásah spatřoval, výhradně ke dni 14. 10. 2019, a soud proto podle § 87 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v uvedený den. Případné pozdější jednání žalovaného žalobce v žalobě nespecifikoval, ani je za nezákonný zásah neoznačoval. Z protokolu o jednání ze dne 14. 10. 2019 vyplývá, že žalovaný neměl zájem žalobci upírat právo nahlížet do daňového spisu, z technicko – organizačních důvodů pouze neměl spis v předmětný den k nahlížení připraven. Poté, co se od žalobce dozvěděl o jeho záměru do kompletního spisu nahlédnout, byl ochoten nahlížení do spisu v dohledné době realizovat. Žalobce v žalobě netvrdil, že by mu žalovaný setrvalé či opakovaně nebyl ochoten spis k nahlédnutí poskytnout. Pokud zástupce žalobce při jednání soudu uvedl, že také pozdější nespecifikované pokusy o nahlížení do spisu u žalovaného byly neúspěšné, soud uvádí, že jakékoli další pokusy žalobce nahlížet do daňového spisu nebyly zahrnuty do žalobou vymezeného tvrzení o nezákonném zásahu. Dle žaloby byl nezákonný zásah spatřován pouze v jednání žalovaného dne 14. 10. 2019, které soud ze shora uvedených důvodů neshledává nezákonným zásahem.
18. Vzhledem k uvedenému nepovažoval soud podanou žalobu za důvodnou, proto ji podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
19. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalovaný správní orgán, jemuž však náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 3. března 2020

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu